

Historie matematiky. I

Jindřich Bečvář

Historie matematiky pro vyučující na středních školách [zpráva]

In: Jindřich Bečvář (editor); Eduard Fuchs (editor): Historie matematiky. I. Seminář pro vyučující na středních školách, Jevíčko, 19.8.-22.8.1993, Sborník. (Czech). Brno: Jednota českých matematiků a fyziků, 1993. pp. 238–239.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/400591>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

HISTORIE MATEMATIKY PRO VYUČUJÍCÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

JINDŘICH BEČVÁŘ

Ve dnech 18. – 22. 8. 1993 se v Jevíčku konal 1. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách. Seminář připravila komise pro vzdělávání učitelů matematiky a fyziky ve spolupráci s brněnskou pobočkou JČMF, Gymnáziem a Domovem mládeže v Jevíčku (přípravný výbor: J. Bečvář, E. Fuchs, D. Hrubý). Semináře se zúčastnilo více než 80 osob, většinou profesorů středních škol; ubytování byli v Domově mládeže. Dopolední i odpolední přednášky se konaly v aule Gymnázia, večerní akce probíhaly v Domově mládeže.

Program semináře byl veden myšlenkou humanizace matematického vzdělávání. Rozumíme tím zařazení matematiky do celkového vývoje lidského poznání, myšlení a nazírání na svět, zejména poukazováním na souvislosti matematiky s jinými vědními disciplinami a dalšími sférami lidské činnosti (fyzika, astronomie, filozofie, technika, architektura, malířství, hudba, společenské vědy, ...). Takto chápané humanizaci matematického vzdělávání dává řadu možností právě historie matematiky. Poskytuje všeobecný rozhled, ukazuje genezi pojmů, vznik a vývoj jednotlivých disciplin, jejich souvislosti, ukazuje, proč byly studovány jednotlivé matematické problémy, jakým způsobem byly řešeny, jak se vyřešení těchto problémů odrazilo v dalším vývoji matematiky, kdy a kde byly matematické výsledky aplikovány apod. Znalosti z historie matematiky umožňují učiteli zpestřit výklad zajímavými informacemi (mj. i o vynikajících osobnostech) a matematiku tak studentům *zlidštit*. Je užitečné si rovněž uvědomit, že přes historii matematiky vede cesta do matematiky samé.

Základní program historického semináře sestával z těchto přednášek:

J. Bečvář: *Matematika v Egyptě a Mezopotámii*

J. Bečvář: *Matematika v Číně a Indii*

J. Bečvář: *Hrdinský věk řecké matematiky I, II*

E. Fuchs: *Přehled vývoje matematiky I, II*

E. Fuchs: *Co ještě nevíme o prvočíslech*

E. Fuchs: *Od měření obsahů a objemů k infinitesimálnímu počtu*

A. Šarounová: *Geometrie a umění I, II*

J. Šimša: *Několik úloh s trochou historie I, II*

Základní program byl doplněn večerními akcemi a besedami. Jiří Potůček hovořil o českém školství a jeho vývoji, František Morkes o životě a díle Jiřího Gutha-Jarkovského, Stanislav Židek a Jaroslav Švrček o časopise Matematika-Fyzika-Informatika a Antonín Vrba o pražském orloji.

K přednáškám obdrželi účastníci semináře podrobné sylaby (celkem 63 stránek); kromě toho získali sborník referátů z letních škol *Historie matematiky*, který vydala Jednota v r. 1988. Shlédli i výstavku matematické literatury, kterou připravil D. Hrubý.

Ve večerních hodinách proběhla dražba starších titulů matematické a fyzikální literatury, řada účastníků semináře se stala členy klubu *Paracelsus*. Na společenském večeru vystoupilo česko-moravské trio (D. Hrubý, K. Otruba), zcela vážné příspěvky přednesla A. Šarounová a B. Henry.

Myšlenka uspořádat seminář z historie matematiky se zrodila na loňském 6. *semináři o filozofických otázkách matematiky a fyziky*. Tyto filozofické semináře mají již dlouhou tradici (Bílovec 1980, Olomouc 1982, Jevíčko 1985, Bílovec 1986, Žďár nad Sázavou 1988, Jevíčko 1992). Historický seminář na tuto tradici vědomě navázal. V příštích letech by se měly tyto dva typy seminářů pravidelně střídát.

7. *seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky* se bude konat ve dnech 22. – 25. 8. 1994 v Domově mládeže a Gymnáziu v Jevíčku. Již nyní je možno si napsat o přihlášku na adresu RNDr. Dag Hrubý, Gymnáziu, 569 43 Jevíčko.

Vážnější zájemci o dějiny matematiky se mohou zúčastnit 15. letní školy *Historie matematiky*, která bude věnována matematice devatenáctého století. Tato letní škola se bude konat ve dnech 26. – 30. 8. 1994 v Jevíčku. Kontaktní adresa: doc. RNDr. Eduard Fuchs, CSc., Přírodovědecká fakulta MU, Janáčkovo nám. 2a, 662 95 Brno.

Za úspěšný průběh historického semináře je třeba poděkovat kolektivu Domova mládeže v Jevíčku a zejména manželům Hrubým, bez jejichž obětavosti by se seminář konat nemohl.

Pokroky matematiky, fyziky, astronomie 39(1994), 58–59

Alfa revue 3(1993), č. 4, 55–56